

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ПОВІТРЯНОГО ТРАНСПОРТУ

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач випускової кафедри

_____ Олена АРЕФ'ЄВА
“ _____ ” _____ 2023 р.

ВИПУСКНА РОБОТА

(ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА)

ЗДОБУВАЧА ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВР
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 051 «ЕКОНОМІКА»
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА «ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА»

Тема: «Ефективність використання виробничого потенціалу транспортного підприємства»

Виконавець: Євстратенко Вікторія Володимирівна

Керівник: к.е.н., доцент Сімкова Тетяна Олексіївна

Нормоконтролер: к.е.н., старший викладач Сафонік Н.П.

КИЇВ 2023

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет економіки та бізнес-адміністрування
Кафедра економіки повітряного транспорту
Спеціальність: 051 «Економіка»
Освітньо-професійна програма: «Економіка підприємства»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач випускової кафедри
_____ Олена АРЕФ'ЄВА
« ____ » _____ 2023 р.

ЗАВДАННЯ
на виконання випускної роботи
Євстратенко Вікторії Володимирівни
(П.І.Б. здобувача)

1. Тема роботи «Ефективність використання виробничого потенціалу транспортного підприємства» затверджена наказом ректора від 06.12.2022 р. №2298/ст.
2. Термін виконання роботи: з 17.01.2023 р. по 28.02.2023 р.
3. Вихідні дані роботи: плани, звіти, фінансова звітність, законодавчі та нормативні акти, статистичні дані, наукові та методичні праці вітчизняних та зарубіжних вчених, електронні інформаційні джерела.
4. Зміст пояснювальної записки: Вступ. Теоретичні аспекти використання виробничого потенціалу підприємства. Аналіз стану та ефективності використання виробничого потенціалу ТОВ «Транс Компані Юкрейн». Висновки.
5. Перелік обов'язкового ілюстративного матеріалу: Підходи до визначення поняття «виробничий потенціал». Основні порівняльні характеристики методів розрахунку виробничого потенціалу підприємства. Показники ефективності використання виробничого потенціалу. Показники обсягів перевезень, вантажообіг та пасажирообіг ТОВ «Транс Компані Юкрейн». Аналіз доходів ТОВ «Транс Компані Юкрейн». Аналіз витрат ТОВ «Транс Компані Юкрейн» за 2019-2021 рр. Прибуток ТОВ «Транс Компані Юкрейн» за 2019-2021 рр. Показники рентабельності ТОВ «Транс Компані Юкрейн». Показники ефективності використання основних виробничих засобів ТОВ «Транс Компані Юкрейн». Основні показники використання оборотних засобів ТОВ «Транс Компані Юкрейн». Показники впливу на виробничий потенціал підприємства.

6. Календарний план-графік

№ пор.	Завдання	Термін виконання	Підпис керівника
1.	Видача завдання	17.01.2023	
2.	Дослідити теоретичні аспекти використання виробничого потенціалу підприємства	18.01.2023-22.01.2023	
3.	Провести аналіз та визначити напрями ефективності використання виробничого потенціалу підприємства ТОВ «Транс Компані Юкрейн»	23.01.2023-05.02.2023	
4.	Написання вступу та висновків	06.02.2023-09.02.2023	
5.	Оформлення пояснювальної записки, графічного матеріалу, підготовка доповіді, передзахист	10.02.2023-13.02.2023	
6.	Проходження нормоконтролю, перевірка на плагіат, оформлення документів до захисту, рецензування роботи, подання роботи на кафедру	14.02.2023-24.02.2023	

7. Дата видачі завдання: 17.01.2023 р.

Керівник випускної роботи _____ Тетяна СІМКОВА
(підпис керівника) (П.І.Б.)

Завдання прийняв до виконання _____ Вікторія ЄВСТРАТЕНКО
(підпис здобувача) (П.І.Б.)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка до випускної роботи «Ефективність використання виробничого потенціалу транспортного підприємства» 84 с., 4 рис., 14 табл., 43 літературних джерела, 2 додатки.

РЕСУРСИ, МОЖЛИВОСТІ, ПОТЕНЦІАЛ, ВИРОБНИЧИЙ ПОТЕНЦІАЛ, ТРАНСПОРТНІ ПІДПРИЄМСТВА, ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ.

Об'єкт дослідження – виробничо-господарська діяльність ТОВ «Транс Компані Юкрейн». Предмет дослідження – методика й організація діяльності транспортного підприємства у напрямку підвищення ефективності використання виробничого потенціалу.

Мета дослідження – складається з узагальнення теоретичних знань про економічну ефективність виробничого потенціалу підприємства, місцем оцінювання і розвитку виробничого потенціалу підприємства для забезпечення його подальшого розвитку, запропонування рекомендацій щодо напрямів підвищення ефективності використання виробничого потенціалу транспортного підприємства.

Методологічну й теоретичну базу дослідження становили роботи вітчизняних і закордонних вчених і фахівців в сфері використання виробничого потенціалу.

У процесі написання випускної роботи були використані матеріали державної статистики, звітні дані підприємств. Для досягнення поставленої мети дослідження в роботі було використано системний підхід, порівняльний аналіз та синтез, метод історичної аналогії. В ході дослідження було використано положення економічної теорії, теорії конкуренції та сучасні концепції управління.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості застосування транспортними підприємствами запропонованих заходів щодо ефективності використання виробничого потенціалу.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	9
1.1. Економічна сутність та зміст виробничого потенціалу підприємства.....	9
1.2. Методика оцінювання виробничого потенціалу підприємства.....	20
1.3. Визначення ефективності використання виробничого потенціалу....	26
1.4. Економічна ефективність використання виробничого потенціалу транспортних підприємств.....	30
Висновки до першого розділу.....	38
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТАНУ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТОВ «ТРАНС КОМПАНІ ЮКРЕЙН»	40
2.1. Загальна характеристика діяльності ТОВ «Транс Компані Юкрейн».....	40
2.2. Аналіз ефективності фінансово-економічної діяльності ТОВ «Транс Компані Юкрейн».....	45
2.3. Оцінка ефективності використання виробничого потенціалу ТОВ «Транс Компані Юкрейн».....	51
2.4. Заходи підвищення ефективності використання виробничого потенціалу транспортного підприємства.....	62
Висновки до другого розділу.....	76
ВИСНОВКИ	77
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	80
ДОДАТКИ	85

ВСТУП

Відповідно до технологічних перетворень, інноваційного розвитку на виробництві важливого значення набуває поняття потенціалу підприємства як характеристики практичного й результативного виконання виробничих операцій та максимального використання технологічних можливостей. За відсутності знань виробничого потенціалу не можливі стратегічний розвиток та планування інших напрямів діяльності підприємства, тому що характер виробничих процесів формує відносну роль живої праці, устаткування, фінансових ресурсів та сировини у процесі формування можливостей розвитку підприємств, проте специфіка організації виробництва обумовлює структурно - функціональні характеристики потенціалу.

В умовах сучасності основними тенденціями розвитку ринку являється глобалізація, концентрація капіталу, посилення конкурентної боротьби, збільшення інформаційних впливів на всіх суб'єктів ринку, які вимагають від промислових підприємств приділення уваги ефективному використанню виробничого потенціалу, що здатний забезпечити суб'єктам господарювання провідні ринкові позиції.

Оскільки промислові підприємства у більшості випадків неспроможні здійснювати значний вплив на зовнішнє середовище із метою його зміни у відповідності до власних інтересів, вони повинні більше уваги приділити адаптації щодо швидкозмінних умов господарювання, використанню виробничого потенціалу відповідно до очікувань ринку і власних виробничих можливостей.

Отже, підприємства повинні забезпечувати ефективне використання виробничого потенціалу як у внутрішньому середовищі відносно виробництва продукції та використання з цією метою всіх економічних ресурсів, задіяних як в бізнес-процесах, так і у зовнішньому оточенні щодо її реалізації й формування дієвих взаємовідносин із суб'єктами ринку, від яких залежать

життєдіяльність і розвиток підприємств, тобто із споживачами, постачальниками, державними регулювальними інституціями.

У цьому сенсі нагальною проблемою являється визначення ефективності використання виробничого потенціалу на основі вимірювання його результатів відносно внутрішнього і зовнішнього середовищ підприємств.

Дослідженню різноманітних аспектів виробничого потенціалу підприємства присвячено праці О. Анчишкіна, О. Арєф'євої, А. Архангельського, І. Должанського, О. Добикіна, І. Дежкіна, Т. Загорної, І. Рєпіної, О. Федоніна, О. Олексюка, Ф. Євдокімова, О. Мізіна та ін. Серед зарубіжних вчених на увагу заслуговують роботи І. Ансоффа, П. Друккера, Р. Гранта, Д. Пенга, Д. Тееса, Д. Колліса, Л. Корбетті, Г. Кларідгея та ін.

Вивчення оцінок ефективності, управління і використання виробничим потенціалом компанії було відзначено як вітчизняними, так й зарубіжними дослідниками. Тому науковці звертають увагу на цю проблему у тій чи іншій мірі до них можна віднести: Бочарова Н. А., Краснокутська Н. С., Дороніна М. С., Іванов Н.І., Рєпіна І.М., Мазур І.І., Амоша О.І., Бочаров Н.А., Савіна Г.Г. та інші.

Незважаючи на значний науково-практичний наробок дослідників з проблеми визначення потенціалу підприємств, залишаються недостатньо розробленими питання оцінювання його економічної ефективності у внутрішньому і зовнішньому середовищах підприємств із урахуванням найдорожчого у сучасних умовах ресурсу – іміджевого, що являється частиною їх нематеріальних ресурсів.

В багатьох ситуаціях саме імідж підприємств є вирішальним фактором при ухваленні управлінських рішень щодо співробітництва, тому його врахування як елемента виробничого потенціалу при визначенні ефективності його використання стає об'єктивною необхідністю.

Але багато питань залишаються нерозв'язними і потребують подальшого розгляду і вдосконалення, щоб забезпечити зростання ефективності управління виробничим потенціалом підприємства. Також виникає питання у напрямку

розвитку ефективної роботи із використанням потужностей саме для транспортних підприємств.

Мета дослідження – складається з узагальнення теоретичних знань про економічну ефективність виробничого потенціалу підприємства, місцем оцінювання і розвитку виробничого потенціалу підприємства для забезпечення його подальшого розвитку, запропонування рекомендацій щодо напрямів підвищення ефективності використання виробничого потенціалу транспортного підприємства.

Об'єкт дослідження – виробничо-господарська діяльність ТОВ «Транс Компані Юкрейн». Предмет дослідження – методика й організація діяльності транспортного підприємства у напрямку підвищення ефективності використання виробничого потенціалу.

Методи дослідження. Методологічну й теоретичну базу дослідження становили роботи вітчизняних і закордонних вчених і фахівців в сфері використання виробничого потенціалу.

У процесі написання випускної роботи були використані матеріали державної статистики, звітні дані підприємств. Для досягнення поставленої мети дослідження в роботі було використано системний підхід, порівняльний аналіз та синтез, метод історичної аналогії. В ході дослідження було використано положення економічної теорії, теорії конкуренції та сучасні концепції управління.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості застосування транспортними підприємствами запропонованих заходів щодо ефективності використання виробничого потенціалу.

Структура роботи. Випускна робота налічує 84 с., 4 рис., 14 табл., 43 літературних джерела, 2 додатки.

ВИСНОВКИ

Отже, виробничий потенціал – це сукупність вартісних та натурально-речовинних характеристик виробничої бази, які виражаються у потенційних можливостях створювати продукцію певного складу, технічного рівня та якості в необхідному обсязі; наявні і приховані можливості підприємства до залучення і використання факторів виробництва для випуску максимально можливого обсягу продукції (послуг); сукупність ресурсів, які функціонують та здатні виробляти певний обсяг продукції; здатність виробничої системи забезпечити випуск продукції в обсязі, які відповідають потенціалу попиту.

Механізм управління виробничим потенціалом - складова загального процесу управління підприємством (системи менеджменту). Управління формуванням та розвитком потенціалу безпосередньо залежить від ефективності системи менеджменту. Цей процес обумовлюється не лише наявністю ресурсів, але й їх розподілом, використанням та своєчасним поповненням

Потенціал автотранспортного підприємства вимагає постійного відтворення за рахунок накопичень амортизаційного фонду, а також внутрішніх джерел створення фінансових коштів. Все частіше, автотранспортні підприємства з ціллю уникнення загрозливого фінансового стану для погашення кредиторської заборгованості застосовують амортизаційні відрахування, тим самим роблять собі «ведмежу послугу», відбираючи можливості відновлювати свої основні засоби в тому числі й рухомий склад, який є основним джерелом отримання доход.

У другому розділі досліджується діяльність Товариства з обмеженою відповідальністю «Транс Компані Юкрейн», головним завданням якого є здійснення торгівельно-господарської та іншої діяльності, направленої на одержання прибутку на вкладений капітал, а також задоволення на основі отриманого прибутку, соціально-економічних інтересів трудового колективу.

Проведений аналіз ефективності використання основних виробничих фондів підприємства свідчить про зниження ефективності використання основних виробничих фондів підприємства у 2019-2021 роках, зниження забезпечення підприємства основними виробничими фондами.

Проведений аналіз використання трудових ресурсів показав, що можна в цілому дати позитивну оцінку ефективності їх використання, але при цьому слід обов'язково звернути увагу на те, що у підприємства є наявність резервів підвищення їх використання.

Аналіз показників використання оборотних засобів свідчить, що оборотність коштів в розрахунках в оборотах ТОВ «Транс Компані Юкрейн» знаходиться вище оптимального значення; оборотність коштів в розрахунках в днях менше 20 днів, що є оптимальним значенням, що свідить про нормальну роботу підприємства; оборотність виробничих запасів значно перевищує оптимальні норми, що відзначає успішну роботу підприємства. Аналіз показників використання оборотних засобів підприємства свідчить про відповідність показників встановленим нормам та успішну роботу підприємства зокрема.

Як видно з проведеного аналізу витрат та собівартості послуг витрати збільшились. Зростання витрат спричинено запровадженням нових послуг пов'язаних з відкриттям станції технічного обслуговування та автострашування, що призвело до збільшення доходів підприємства та відповідно зростання витрат. Також в цьому відіграє не останнє значення інфляційні процеси, які викликають подорожчання на запасні частини та пального - призводять до збільшення витрат.

Проведений аналіз рентабельності свідчить про стабільне підвищення показників рентабельності послуг підприємства, що свідчить про ефективну його роботу і стабільне функціонування.

Проблема підвищення ефективності виробництва полягає в забезпеченні максимально можливого результату на кожну одиницю затрачених трудових, матеріальних, фінансових та інших ресурсів. Тому критерієм ефективності

виробництва в макроекономічному масштабі є зростання продуктивності суспільної праці. Кількісне вираження цього критерію відображається через систему показників економічної ефективності виробництва.

Однією з головних умов підвищення ефективності відтворювальних процесів є оптимальність строків експлуатації основних фондів (передусім активної частини) відповідно до їх первинного технологічного призначення. При цьому як скорочення, так і збільшення періоду експлуатації по-різному впливає на ефективність відтворення і використання знарядь праці.

У автотранспортній галузі існують наступні напрями підвищення ефективності використання виробничих ресурсів: зниження відносної ремонтпридатності, металомісткості машин, механізмів, агрегатів у результаті запровадження досягнень науково-технічного прогресу; застосування економічних видів і профілів прокату, що забезпечують економію зношування деталей та вузлів автомобілів до 70%; заміна традиційних конструктивних двигунів та паливних систем на нові, більш вдосконалені та модернізовані.

Головним напрямком економії матеріальних ресурсів на підприємстві є: збільшення пропонованих послуг за одних і тих же умов перевезень. Важливим напрямком економії матеріальних ресурсів є скорочення втрат у виробничому процесі. Для цього потрібно забезпечити необхідні умови зберігання, перевезення як матеріальних ресурсів, так і пасажирів і вантажів; раціонально використовувати паливо, матеріали для подальшого оброблення в процесі виробництва, застосовувати ефективну, дійову систему економічного стимулювання працівників.

Ефективність управління персоналом залежить від принципів та методів процесу управління. Слід зауважити, що чим більшим є підприємство, чим більше підрозділів і філій воно має, тим більшого значення набуває узгодження загальних принципів здійснення єдиного управління.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ареф'єва, О. В. Управління потенціалом розвитку промислових підприємств : монографія. К. : ГРОТ, 2004. 200 с.
2. Ареф'єва О. В. Економічні засади формування потенціалу підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2011. № 7. С. 71–76.
3. Білоусько Н. Л. Вплив забезпеченості основними засобами на економічну ефективність підприємства. *Економіка & держава*. 2013. № 4. С. 84–87.
4. Веселков А. Т. Шляхи оптимізації ефективності використання виробничого потенціалу підприємств. *Економіка і ринок: облік, аналіз, контроль*. 2005. № 6. с. 46-49.
5. Войцеховська Ю. В. Методи прогнозування розвитку виробничого потенціалу підприємств. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2012. № 725. С. 42–48.
6. Герасимчук З.В. Виробничий потенціал регіону: методика оцінки та механізми його нарощування. Луцьк : ЛДГУ, 2003. 242 с.
7. Гончар О. І. Актуалізація управління потенціалом підприємства за умов євроінтеграції : монографія. Хмельницький: ХНУ, 2019. 333с.
8. Дацій Н. В. Принципи формування та нарощення виробничого потенціалу регіону. *Економіка&Держава*. 2010. № 11. С. 103
9. Денисенко М. П. Дослідження інноваційного розвитку підприємств легкої промисловості: стан і проблеми. *Фондовий ринок*. 2008. № 6. С. 22–28.
10. Дубницький В. Інноваційно-маркетинговий потенціал промислового підприємства як інструмент підвищення його конкурентоспроможності на світовому ринку. *Маркетинг в Україні*. 2012. № 6. С. 33–40.
11. Жилінська Л. О. Основні підходи до оцінки економічного потенціалу підприємства. *Економічний часопис – XXI*. 2012. № 9–10. С. 53–56.

12. Зайцева О. І. Управління виробничим потенціалом промислових підприємств в умовах ринкової самоорганізації. *Науковий журнал «Соціально-економічний розвиток регіонів в контексті міжнародної інтеграції»*. Херсон : ХНТУ, 2019. № 17 (6). Т. 1. С. 83–86.

13. Земляков М. В. Управління стратегічним потенціалом підприємств легкої промисловості. *Легка промисловість*. 2009. № 4. С. 38–39.

14. Іванов В. Б. Потенціал підприємства. Хмельвський. К. : Кондор, 2009. 300 с.

15. Іщук С. Концептуальні засади формування та розвитку виробничого потенціалу промислових підприємств. *Регіональна економіка*. 2010. № 3. С. 48–56.

16. Карпінський Б. А. Інноваційно-технологічний потенціал підприємств регіону: аналіз формування та фінансування. *Регіональна економіка*. 2011. № 2. С. 77–86.

17. Коновал В. В. Методичні підходи до оцінки ефективності використання виробничого потенціалу промислових підприємств. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки*. 2011. Вип. II (42). Т. 1. Ч. II. С. 325–331.

18. Коновал В. В. Управління виробничим потенціалом підприємств легкої промисловості в умовах системної нестабільності економіки. *Вісник Одеського національного університету імені І.І. Мечникова*. 2013. Т. 18. Вип. 4/2. С. 74–77.

19. Краснокутська Н. Дефініція поняття «потенціал підприємства» в контексті розвитку мікроекономічної теорії. *Вісник КНТЕУ*. 2011. № 5. С. 54–64.

20. Круш П. В. Методологічні підходи до розкриття сутності категорії «потенціал підприємства». *Теорії мікромакроекономіки* : зб. наук. праць. К., 2009. С. 12–18.

21. Лігоненко Л. Концептуальні засади економічного управління підприємством. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. 2013. № 3. С. 5–17.

22. Макарова Г. Когнітивне моделювання у прогнозуванні економічного потенціалу підприємства. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. 2013. № 4. С. 81–91.

23. Орлов О. О. Маржинальний підхід до оцінювання потенціалу підприємства. *Прометей : регіон. зб. наук. пр. з економіки*. 2014. Вип. 2 (44). С. 156–162.

24. Отенко И. П. Стратегическое управления потенциалом предприятия . Х. : Изд. ХНЭУ, 2006. 256 с.

25. Піддубна О. О. Економіко-математичне моделювання в управлінні виробничим потенціалом. *Економіка & Держава*. 2012. № 12. С. 49–50.

26. Пузирьова П. В. Особливості формування потенціалу автотранспортних підприємств, що здійснюють вантажні перевезення. *Ефективна економіка*. 2013. № 2. С. 118-129.

27. Рябоконт В. П. Формування та використання виробничого потенціалу м'ясопереробних підприємств. *Економіка АПК*. 2013. № 6. С. 21–27.

28. Старовойтов М. К. Практичний інструментарій організації управління промисловим підприємством : монографія. М. : Вища школа, 2009. 294 с.

29. Тарасенко Н.Ф. Економічний аналіз діяльності промислового підприємства. Львів: ЛБІ НБУ, 2000. 485 с.

30. Федулова С. О. Поняття «управління людськими ресурсами» у системі продуктивних сил суспільства. *Актуальні проблеми економіки*. 2010. № 4. С. 26–30.

31. Федонін О. С. Потенціал підприємства: формування та оцінка. К. : КНЕУ, 2006. 316 с.

32. Філімоненков О.С. Фінанси підприємств : навчальний посібник. К. : Кондор, 2005. 400 с.

33. Фінанси підприємств: підручник для студентів вищих закладів освіти. Львів : «Магнолія плюс», 2004. 367 с.
34. Формування структури маркетингового потенціалу підприємств легкої промисловості : монографія. Хмельницький національний університет; Тернопільський національний технічний університет ім. Івана Пулюя; Академія соц. упр. Хмельницький; Т.: Терно-граф, 2011. 344 с.
35. Харламова Г. О. Макроеконометричні моделі інвестиційного потенціалу України. *Актуальні проблеми економіки*. 2009. № 12. С. 232–239.
36. Хохлов Н. П. Структура матеріальних ресурсів і інноваційні системи управління. *Проблеми науки*. 2010. № 11. С. 41–45.
37. Хрущ Н. А. Проблеми прийняття управлінських рішень в системі стратегічного управління підприємствами. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2010. № 1. Т. 1. С. 41–45.
38. Шаманська О. І. Основні напрямки підвищення ефективності управління ресурсним потенціалом підприємств. *Актуальні проблеми економіки*. 2012. № 6. С. 166–172.
39. Шваб Л.І. Економіка підприємства: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. 2-ге вид. К: «Каравела», 2005. 568 с.
40. Щелкунов В. І. Економічний механізм регулювання діяльності та розвитку виробничого потенціалу підприємств України. К. : Наук. думка, 2003. 188 с.
41. Arefieva O., Simkova T., Hrinevych V. Change management in the context of strategic development of transport enterprises. *Economics, management and administration in the coordinates of sustainable development*. Riga; Latvia; "Baltija Publishing". 2021. 693-706.
42. Simkova T., Godun V. Formation and distribution of profit and directions of its growth. *Розвиток економіки та бізнес-адміністрування: наукові течії та рішення: III Міжнародна наук.-практ. конф. (Київ, 20-25 травня 2022р.)*. Київ, 2022. С. 222-223.

43. Simkova T., Klischar Y. Management tools in local structural restructuring of enterprise costs. *Сучасні підходи до креативного управління економічними процесами: матеріали XIII наук.-практ. конф. (Київ, 15-16 квітня 2022р.).* Київ: НАУ, 2022. С.86-88.

Yevstratenko V. V.